

Ενθουσιασμός και φανατισμός (Πρωτοπρ. Διονύσιος Τάτσης)

Categories : [ΘΕΟΛΟΓΙΑ](#)

Date : 9 Φεβρουαρίου, 2014

ΟΙ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟΙ άνθρωποι δεν είναι σε θέση να δούν τις διαφορές, που υπάρχουν ανάμεσα στον ενθουσιασμό και το φανατισμό, γι' αυτό και συχνά τον ενθουσιώδη τον χαρακτηρίζουν φανατικό και το αντίστροφο. Είναι όμως μεγάλη άδικία να ταυτίζονται ή να συγχέονται οι δύο αυτές έννοιες, αφού είναι αντίθετες. Ο ενθουσιασμός διακρίνει τον άνθρωπο των καλών προθέσεων, που θέλει να ολοκληρώσει κάποιο έργο όχι για τον έαυτό του, αλλά για τους άλλους, για το κοινωνικό σύνολο. Ένώ ο φανατισμός διακρίνει τον άνθρωπο, που υπηρετεί ιδιοτελείς σκοπούς και δεν διστάζει συχνά να χρησιμοποιήσει τη βία σε εκείνους, που τον εμποδίζουν και θέλουν να ματαιώσουν τα σχέδιά τους.

Ο ενθουσιώδης άνθρωπος εργάζεται χωρίς να θορυβεῖ. Είναι ταπεινός αλλά και σταθερός στο έργο του. Δεν υπερεκτιμᾷ τις ικανότητές του ούτε και τις δυνατότητες, που έχει όταν τον επαινούν, ούτε όμως απογοητεύεται και χάνει το ζήλο του, όταν κακοὶ καὶ φθονεροὶ ἄνθρωποι τον κατηγοροῦν. Αὐτὸς θὰ ὀλοκληρώσει ὀπωσδήποτε τὸ ἔργο, ὅσες δυσκολίες καὶ ἂν τοῦ παρουσιαστοῦν. Καὶ ἂν κάποια στιγμή διαπιστώσει ὅτι ἔμεινε μόνος, θὰ συνεχίσει, γιατί πιστεύει στην ἄνωθεν βοήθεια, ἀφοῦ τὸ ἔργο του εἶναι φιλανθρωπικό.

Αντίθετα, ὁ φανατικὸς ὀλοκληρώνει τὸ ἔργο του μισώντας καὶ καταστρέφοντας. Δεν τὸν ἀπασχολεῖ τίποτα ἄλλο. Γι' αὐτὸν ἰσχύει τὸ «ὁ σκοπὸς ἀγιάζει τὰ μέσα». Ἀφοῦ κατ' αὐτὸν ὁ σκοπὸς εἶναι ἅγιος, μπορεῖ νὰ χρησιμοποιήσει τὰ πάντα, νόμιμα καὶ ἄνομα μέσα. Προτιμάει τὸ θόρυβο, γιὰ νὰ βρίσκει εὐκολότερα χορηγούς - θύματα καὶ ὅταν ἀπολογεῖται εἶναι ἐριστικὸς καὶ ὑπερήφανος. Δεν σηκώνει μύγα στὸ σπαθί του, ὅπως λέει ὁ λαὸς μας. Γι' αὐτόν, ὅποιος τὸν ἀμφισβητεῖ, νὰ πέσει στὸ γκρεμό!

Ἡ συνεργασία μὲ ἕνα φανατικὸ κατανατᾶ μαρτύριο, ὅπως καὶ ἡ συνομιλία μαζί του εἶναι ἐπικίνδυνος παροξυσμός. Ὁ ἅγιος Νικόλαος Βελιμίροβιτς ἔλεγε ὅτι ὁ ενθουσιασμός καὶ ὁ φανατισμός εἶναι φλόγα. Τοῦ ενθουσιασμοῦ ἡ

φλόγα δὲν ἔχει καπνὸ, ἐνῶ τοῦ φανατισμοῦ ἡ φλόγα ἔχει καπνὸ καὶ καταστρέφει. Καὶ διευκρίνιζε: «Ὁ ἐνθουσιασμὸς σημαίνει: ὀλόκληρος ὁ ἄνθρωπος συγκεντρωμένος καὶ καθοδηγημένος πρὸς μία κατεύθυνση καὶ ἕνα στόχο. Ὄταν ὁ νοῦς κρίνει καὶ ἡ καρδιὰ ἀγαπήσει καὶ ἡ ψυχὴ ἐπιθυμήσει, τότε ὁ ἄνθρωπος ἐνώνεται καὶ ὡς μία δύναμη ξεκινάει τὸ μεγάλο ἔργο», «ἐνῶ τοῦ φανατικοῦ, πάντα τοῦ λείπει κάτι, τὴ μία ὁ νοῦς καὶ τὴν ἄλλη ἢ καρδιά. Ὁ ἐνθουσιασμένος εἶναι πάντα ὀλόκληρος ἄνθρωπος».

Στὸ χῶρο τῆς Ἐκκλησίας παρατηροῦμε καὶ ἐνθουσιώδεις ἀνθρώπους καὶ φανατικούς. Ἡ συνεργασία μεταξὺ τους δὲν εἶναι εὐκόλη. Στὶς λίγες φορές, ποὺ ἐπιτυγχάνεται εἶναι ἐπικίνδυνη, γιατί οἱ ἐνθουσιώδεις μπορεῖ νὰ παρασυρθοῦν στὸ γκρεμὸ τοῦ φανατισμοῦ. Ἐνῶ οἱ φανατικοὶ εἶναι ἀδύνατο νὰ ἀνεβοῦν στὸ ὕψος τοῦ εὐγενικοῦ ἐνθουσιασμοῦ.

(Πηγή: "Ορθόδοξος Τύπος", 10/1/2014)